

Трибуна вітчизняного українського слова на вітчизняній американській землі

Адреса: Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HENDERSON 4-0807 4-0237 Тел. УНЦ: HENDERSON 4-1016

АЙЗЕНГАВЕР ВІРІТЬ В УСПІХ СВОЄЇ ПОЇЗДКИ ДО КОРЕЇ

Нью-Йорк. — Вибраний президент Двایت Д. АЙЗЕНГАВЕР повернувся в неділю по полудні з своєї поїздки до Кореї з „новонайденою вірою, що задовільну розв'язку Корейської справи можна буде знайти". Він заявив, що покінчення його 21,000-мильової подорожі, що разом тривала 15 днів, „це не кінець, тільки початок нової фази в глобальній боротьбі". Він теж попередив американське населення, що „ми стоїмо вічно-наліч з ворогом, якого ми не можемо приборкати словами, тільки діями". Він висловив надію, що „якщо думання, обережне планування і безупинна праця допоможуть врятувати свободу і забезпечити мир. Само бажання миру однієї сторони ще не принесе миру" — твердив АЙЗЕНГАВЕР. „Нам треба йти вперед і виконувати роботу, яка б спонукала інших теж бажати миру" — міркував новобраний президент. — АЙЗЕНГАВЕР оголосив публічний звіт з своєї подорожі, а крім того розмовляв кілька мінут неформально після того, як його військовий літак опинився на

ДЕЛЕГАЦІЯ У.Н.К. ВИЇХАЛА ДО ЄВРОПИ

Л. ДОБРЯНСЬКИЙ, Д. ГАЛИЧИН ТА С. ЯРЕМА І В. ДУШНИК ВІДВІДАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЕМІГРАЦІЙНІ ОСЕРЕДКИ ТА ВІДБУДУТЬ НАРАДИ В АКТУАЛЬНИХ СПРАВАХ.

Нью-Йорк. — В неділю 14-го грудня о год. 11:30 перед полуднем виїхала з місцевості Інтернаціонального аеродрому літаком до Європи окрема делегація Українського Конгресового Комітету, з метою відвідати європейські українські еміграційні осередки та відбутися з ними наради і обмінятися думками в актуальних політичних справах. В неділю відлетіли до Європи голова УНКУ проф. Лев Добрянський, двоюрідний брат голови УНКУ Дмитро Галичін та виконавчий директор політичної Ради УНКУ адв. Степан Ярема. На аеродромі прощали їх найближчі члени родини та поодинокі громадяни. Вже раніше, з кінцем листопада, виїхав до Європи четвертий член делегації УНКУ, редактор англомовного „Українського Вісника" Володимир Душник, що тимчасово відбуде деякі вступні наради з українськими представниками в Європі. Ціллю цієї поїздки делегації УНКУ до Європи м. ін. є — як сказав в офіційному комюнікаті УНКУ з 25-го листопада ч. р. „всестороннє обмірковування питань української участі в акції творення Американським Комітетом для Визволення Народів Росії спільного антибольшевизмського фронту поновлення народів", що вже проявилось в створенні в Європі т. зв. Координаційного Центру Антибольшевизмської Боротьби. Завданням делегації УНКУ буде: обговорення і консультування з усіма українськими політичними чинниками в Європі усіх тих питань, що зв'язані із загальною справою. Делегація УНКУ — як зазначено в комюнікаті — „одержала від Комітету точні інструкції, які з'ясовують відповідну платформу для інформаційних розмов". П. Дмитро Галичін, безпосередньо перед своїм від'їздом заявив, що його бажанням є, щоб делегація УНКУ в Європі стисло придержувалась встановлених і переданих їй УНКомітетом інструкцій та обмежила свої розмови виключно до інформаційних нарад та загальної обмірковувати в актуальних справах. — Він заявив: „Європейська Місія Українського Конгресового Комітету, національної репрезентації організації американців українського походження, має своїм завданням відбутися в Європі інформаційні наради з українськими політичними групами відносно створення недавно в Мюнхені т. зв. Координаційного Центру Антибольшевизмської Боротьби, який був започаткований Американським Комітетом для Визво-

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЬО ЙОРКУ ГІДНО ВІШАНУВАЛА ПАМ'ЯТЬ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

Нью-Йорк. — Академія в честь князя Української Католицької Церкви, покійного Митрополита Андрія Шептицького, влаштована минулої неділі, дня 14-го грудня, Українським Католицьким Академічним Об'єднанням „Обнова" і місцевією Пластою Станицею, увійде до історії місцевої української громади як одна з найбільш успішних імпрез цього сезону. Велика зала Фешин Інституту при 24-тій вулиці, в якій відбулася Академія, була майже заповнена шестеро українським публікою усіх походжень та віровизнань. Програму Академії започаткував український хор „Думка", відігравши на удекорованій портретом Великого Митрополита сцені американський і український національні гимни. Проф. Микола Чубатий в добувиль опрацюванні доповіді з'ясував великі релігійні національні ідеали Митрополита Андрія та їх історичне значення. Оперний співак-баритон

АМЕРИКА ВЖЕ МАЄ ПРИГОТОВАНУ ЗБРОЮ ДЛЯ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ

Париж. — З'єднані Держави Америки вже приготували і відложили в своїх магазинах всю потрібну зброю для повного забезпечення нової північної західно-німецької армії, що має бути створена як частина західно-європейської армії в рамках північно-атлантичного альянсу. Про це повідомлено напередодні чергової конференції Північно-Атлантичної Ради в столиці Франції. Організація західно-німецьких військових частин в європейській армії мала б початись безпосередньо після ратифікації договору про західно-європейську оборонну співпрацю парламентами Західної Німеччини, Франції, Італії, Бельгії, Голландії і Люксембургу. Силу цієї західно-німецької армії встановлено на 12 дивізій по приблизно 15,600 воїнів кожна. Крім того буде створена теж оборонна німецька авіація, що розпорядиться кількістю 1,138 турбо-моторних бомбових літаків і бомбардувальників, як теж має бути встановлена обмежена німецька воєнно-морська зброя сила. Всі ці німецькі частини будуть забезпечені відповідною зброєю, літаками і кораблями. Зброю для німецької армії вже мають приготувати та відложити в своїх магазинах З'єднані Держави Америки. Підкреслюється, що такого став-

Брат ген. АЙЗЕНГАВЕР очолує допоміжну акцію для Кореї

Нью-Йорк. — Д-р Мілтон С. АЙЗЕНГАВЕР, брат новобраного президента, голова стейтс-менської кмісії в Пенсильнії, прийняв головуство в новій Американсько-Корейській Фундації, приміщенні при 303 Уестсайд-авеню, як це подало загальною відомою Палмер Вебіс, виконавчий директор організації. Д-р Мілтона С. АЙЗЕНГАВЕР призначив на це становище його брата, щоб він працював там з Нелсоном А. Рокефеллером і Артуром С. Шлейхтером з Огайо Веспеліан університету, у складі спеціального комітету. Новозаложена фундація, як каже Ве-

Ген. Бредлі звітує президентові

Вашингтон. — У суботу ген. Омар Н. Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів, склав звіт президентові Труманові із поїздки в товаристві новообраного президента Двایتа Д. АЙЗЕНГАВЕРА до Кореї. Його відвідини у президента в Білому Домі тривали тільки 20 мінут і були дуже непомітні тому, що він увійшов до Білого Дому таким входом, що репортери не могли його доглянути. Припускають, що він звіту-

Ген. Бредлі звітує президентові

Вашингтон. — У суботу ген. Омар Н. Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів, склав звіт президентові Труманові із поїздки в товаристві новообраного президента Двایتа Д. АЙЗЕНГАВЕРА до Кореї. Його відвідини у президента в Білому Домі тривали тільки 20 мінут і були дуже непомітні тому, що він увійшов до Білого Дому таким входом, що репортери не могли його доглянути. Припускають, що він звіту-

Англійські комуністи залишають партію після пражського процесу

Лондон. — Провідники англійських комуністів старіються всіма засобами стримати від утечі з рядів партії тих членів, які недоволені вислідом пражського процесу, та називають його антисемітським. Партійний комуністичний орган „Дейлі Воркер" друкує статті, листочки, та влаштовує збори, на яких старається переконати своїх членів, що поштовх великого числа жінок у Празі — не вияв антисемітизму. „Дейлі

Батьків ще не братимуть до війська

Вашингтон. — Місс Анна Розенберг, асистент-секретар оборони, сповістила про плани департаменту оборони зтримати чисельний стан збройних сил країни. Зокрема має бути представлено майбутньому Конгресові пропозиції схвалити зтримання збройних сил у фіскальному році, що почнеться в липні (себто до липня 1954 року) з 3,600,000 осіб. Загальною департаменту оборони, це число дається осягнути, не включаючи до війська батьків родин чи ветеранів корейської війни. Для зтримання цього чисельного рівня, необхідно буде призначити до військової служби багато соток тисяч осіб, поскільки в наступному році планується відпустити з війська 1,100,000 осіб.

Соціалісти задумують припинити висування кандидата під час виборів на президента

Нью-Йорк. — Виконавчий комітет Соціалістичної партії відбуде нараду над доцільністю участі Соціалістичної партії в майбутніх президентських виборах. Під час голосування виявилось, що більшість (сім проти трьох) вважає, що не належить більше висувати свого окремого кандидата у виборах голови держави. У зв'язку з останніми зборами 6 грудня, комітет стверджує, що останні вибори виявили таку помітну слабкість організації, що немає сенсу брати участь у безнадійних змаганнях, які вимагають великого вклату енергії й грошових засобів.

УРЯДОВЕ ОБЧИСЛЕННЯ ГОЛОСІВ З ОСТАННІХ ВИБОРІВ

Вашингтон. — Кінцеве урядове обчислення вислідів виборів з 4 листопада, переведене пресою агенцією „Асошіейтед Пресс", виявляє 61,547,861 голосів відданих виборцями. З того числа дістав ген. Двایت Д. АЙЗЕНГАВЕР 33,927,549, тобто на 8,616,233 голосів більше ніж його противник, г-б. Адлей Е. Стивенсон, який дістав 27,311,316 голосів. Інші партії дістали разом 308,996 голосів, отже найменшу кількість, яка загалом впадала на „малих партій". Зав'язана агітація перед виборами причинилася не тільки до розбудження цікавості серед громадян, але й до чинної участі у виборах і тому останні вибори побили всі по-

Н.Й.Таймс про виїзд делегації У.Н.К. до Європи

Нью-Йорк. — „Ді Нью-Йорк Таймс" у своєму виданні з 15-го грудня подав довшу вістку про виїзд делегації УНКУ до Європи, з'ясовуючи по своєму теж цілком в інформації, надрукованій під заголовком: „Українці закликають до єдності проти Совєтів", сказано: „Український Конгресовий Комітет Америки, центральна організація американців українського походження, рішила рекомендувати українським екзилним групам в Європі, щоб вони знову співпрацювали з Координаційним Центром Антибольшевизмської Боротьби в спільному зусиллі проти теперішнього совєтського режиму. Це являється першим більшим успіхом, досягненим в інтензивних намаганнях впровадити останніх років призвести до спільної акції між емігрантськими організаціями, які репрезентують великоросійців, українців та інші народи Совєтського Союзу. Досі більшість укра-

Англія хоче приступити до Тихоокеанського Пакту

Лондон. — Прем'єр Британії, Австралії та Нової Зеландії дійшли до порозуміння щодо того, щоб до оборонного Тихоокеанського пакту, до якого належать США, Австралія і Нова Зеландія, могла б приступити також і Британія. Досі Британія двічі просила про допущення її до цього пакту, але їй відмовлено в цьому, бо тоді треба було б згодитися на допущення ще інших держав з таким поширеним пактом зростали б також і його обов'язки. Під час господарських нарад британської спільноти народів Англія, Австралія і Нова Зеландія погодилися в тому, що Тихоокеанський та Південно-азійський обидва створюють одну цілість, і тому треба б до

Сталін особисто працює над порізненням західних альянтів

Вашингтон. — Джозеф Аллен, кореспондент Нью-Йорк Геральд Трибун, доводить, що несподіваний поворот з Москви нового французького посла, поворот відбувся серед таких обставин: Коли посол Луї Жюке віддав свої вірні грамоти в міністерстві закордонних справ після приїзду до Москви, сталася небувала досі подія в совєтських обставинах: його негайно запросив Сталін на конференцію. Сталін привітав посла з незвичай-

Польський єпископат остерігає вірних перед протидержавною акцією

Варшава. — Рада польських єпископів, що її очолює кардинал Стефан Висшиский, як голова, та варшавський єпископ помічник Сігізмунд Хороманський, як секретар, видали інструкцію, щоб вірні, а тим більше священники, не брали участі в „підпільній акції та в господарській диверсії". Цю інструкцію видрукували всі польські часописи. Ця інструкція єпископату остерігає також від „тенденційно ворожої пропаганди", яка старається зробити церкву „змародів проти державної політичної діяльності". Така діяльність, говориться в інструкції, була б „шкідлива не тільки для держави, але і для діяльності Католицької церкви в Польщі".

ЧЕРВОНІЙ КИТАЙ ВІДКИНУВ РЕЗОЛЮЦІЮ О.Н. В СПРАВІ ПЕРЕМІР'Я

Токіо. — Комуністичний Китай формально відкинув прийняттю Об'єднаними Націями індійську компромісову резолюцію в справі репатріації полонених та замирення в Кореї, домагаючись натомість від Об'єднаних Націй, щоб вони доручили З'єднаним Державам відновити і продовжувати переговори в Панмунджоні. Повідомлення про відкинення компромісової резолюції червоним Китаєм пердала через радіо офіційна комуністична пресова агенція, повідомляючи рівночасно, що комуністичний міністер закордонних справ Чоу Ен-лай поінформовав про це формально голову Генеральної Асамблеї Лестера Пірсона. Згідно з цим повідомленням, червоний Китай мав поставити Об'єднаним Націям два „домогання": — перше — „скасувати незаконну резолюцію" в справі полонених, прийняту на підставі індійської пропозиції, та друге — „доручити урядові

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPIPLATA:

Ha рік \$10.00

Ha пів року \$5.25

Ha три місяці \$2.75

В Джерсі Ситі і закордоном:

Ha рік \$12.00

Ha пів року \$6.50

Ha три місяці \$3.50

Число з понеділка (з англійською частинною):

Ha рік \$3.00

Ha пів року \$2.00

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$10.00

Six months \$5.25

Three months \$2.75

Foreign and Jersey City Rates:

One year \$12.00

Six months \$6.50

Three months \$3.50

Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)

One year \$3.00

Six months \$2.00

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОЛЛЕС ПРО „ВИЗВОЛЕННЯ“

Джан Фостер Доллес займає незабаром дуже важке становище. Він буде в кабінеті новообраного президента секретарем стейту. Тому не диво, що його промову, призначену для делегатів конвенції Кравей Раді Церков у Денвер, широко розголошено радіо і в пресі. Доллес належить до найвизначніших діячів у Пресвітеріанській церкві і часто промовляв на морально-релігійні теми. Хоч те саме було теж і в його останній промові, проте Ню Йорк Тайме, обговорюючи її зміст у статті п. з. „Основні риси закордонної політики“ виразно підкреслює її політичний характер. Це мали б бути засади, якими буде керуватись Доллес в закордонній політиці ЗДА. Тим самим це речі важливі для Америки і світу.

Доллес має велику віру в Об'єднану Націю, як єдине знаряддя, що може бути міжнародний спокій і справедливість, не вважаючи на великі недомогання цієї установи. Він переконаний, що О.Н. стримали Совети від одвертої агресії в Європі та Азії. Він за те, щоб оживити в Америці „віру в свободу“ і створити для неї тут таку атмосферу, в якій не вміщалося б ніякої несправедливості, ніякої расової чи релігійної нетерпимості, ніяке переконання про вищість білої раси. Ця заява знайде цілком певно симпатичний відгук в різних частинах світу, особливо в Азії чи Африці, а це тепер дуже важке. Свобода, каже Доллес, це право жити згідно з моральним законом і почуватись до обов'язку сповняти те, що цей закон наказує. Свобода духа, ума і діла, якою вітаються вільні народи, повинна б довести до ладу в світі й покінчити з деспотизмом і так започаткувати „нову еру визволення“. А ЗДА завжди були за визволення. Декларація Незалежності, по словам Лінкольна, це „не тільки свобода для людей цієї країни, але надія світу по всі часи“. Пригадавши ці великі слова великого президента, Доллес намагає на останню виборчу кампанію, в час якої слово „визволення“ нагало на деякого багату страху. Мовляв — це ж війна! Та, як виходить з слів Доллеса, тут нема чого лякатись, бо цього слова виходить тільки в такому розумінні, що американська „військова політика“ це тільки „оборонна політика“ та що „динамізм може знайти своє власне виявлення тільки в моральних і духовних межах“. Тут, на думку Доллеса, куди більше поле для праці для поодиноких людей чи приватних установ, ніж уряду. Доллес переконаний, що моральні та духовні сили такі переступлять кордони, якими відгородили себе країни під комуністичними режимами і підтримували там духа повенелості та „зменшували імперіалістичні можливості советських, комуністичних диктаторів“. Якщо поневолені пізнають справжню цінність свободи, „тоді розвільняється цілком певно будівля деспотизму, бо вільні люди зламали гіпно-тичний чар, яким деспоти держали маси в неволі“.

Доллес критикував американську „великодушність“, що хоч витратила 40 мільярдів доларів, та не здобула прихильності для Америки в світі. „Мало можна віддати гримси такого, що має вічну вартість“, говорить Доллес, підкреслюючи вагу „малої жертвенності“ поодиноких осіб та організацій, що досягають далеко більше, ніж уряд з своїми військами, бо його завжди запідозрюють про якісь лихі наміри. Все це правда. Проте Доллес таки не пояснив як слід найважливішого слова — „визволення“. Власиво він його пояснив, але так, що це вияснення не може довести тих, до кого воно звернене. „Моральна і духовна допомога“ добра, але яка вона може мати значення для тих мільйонів, що мучаться і стоять під шибеницею? В релігійному розумінні це потіха і розрада, але в політичному це пустий звук, який теж не злякав Кремля і не примусив його зменшити терор. Гарні й благородні ці слова, але це не те визволення, якого надіялись поневолені, коли почули це слово в час президентських виборів.

П. Загребський

ПОЕТ-ГРОМАДЯНИН

Нам'яті видатного українського поета-борця і мученика за волю України Павла Грабовського. В день 50-ліття з дня його смерті

(6)

Останні роки життя поета на заслання були найтяжчі. Тяжка праця і хвороба вкрай знесилили Грабовського, і він зрозумів свою приреченість. Підводячи підсумки прожитим рокам, поет скариється на „дріб'язки життя“, що здаються йому гіршими за неволю і навіть смерть:

„Я винис все... Кайдани
[та неволя]
Ні світлих мрій, ні звати
[не взяли];
Не здужала звалити зла
[недоля],
Так дріб'язки життя
[перемогли].

Я не тікав, зустрівшись
[з ворогами],
І не ховався, лякаючись,
[на пів];
Цуравсь ходити неправим
[шляхами],
Утертими, а темними як ніч.

Поет не жалкує, що він утратив „панську ласку“ і спокій „за милий рідний край“, бо „знеможений навалом лютих мук“ він навчився співчувати в горі братові і „не здіймав на нього зрадно рук“. Найбільше дошкуляють поетові піклування шоденні про шматок насущного хліба:

Не смерть страшна, не
[довгий час неволі],
Не важко бути героєм
[проти них];
А страшно жити,
[запрягшись мимоволі]
В ярмо дурниць та клопотів
[дрібних].

Поет бачить, що йому вже не доведеться дожитись щасливої пори, але він вірить, що вона незабаром настане:

Вона іде, її побачать люди,
[Що може це і на світ]
[не зросли];

Комплікації визвольної акції

В останньому часі в частині американської та іншої вільної преси спостерігається інклінація добувати в усіх, або цю інклінацію в великій частині подій за залізною заслоною руку і прояви зорганізованого антикомуністичного підпілля. Як кілька років тому, коли американсько-советські відносини ще не були занадто напружені, ця преса приймала кожну вістку про підпільні рухи за залізною заслоною, зокрема в Україні, з перебільшеними застереженнями, так сьогодні вона готує добувати підпілля навіть там, де його могло б не бути.

Немає жадного сумніву, що підпільні визвольні рухи за залізною заслоною, зокрема в Україні, існують і відповідно проявляються. Але з авторитетних джерел відомо, що підпільна акція в Україні сьогодні в жадному разі не є на експорт і на те, щоб її закордонно „капіталізувати“. Український революційно-визвольний рух сьогодні вже виріс з тої колоскової стадії, коли йому треба було проливати кров на те, щоб нею засвідчувати і перекопувати обом'яний вселяючою ворожою лже-пропагандою західний світ про саме існування окремої української нації та її змагання до волі. Бо як довго той світ України не потребував, так довго він був байдужий навіть на мільйони жертв української боротьби за волю! Сьогодні ситуація змінилася й українське революційне підпілля на Рідних Землях не потребує прозаявляти та проливати кров тільки на те, щоб про нього „говорили“, натомість мусить керуватись в своїй акції виключно доцільністю української визвольної справи в тій нерівній боротьбі з найбільш безпощадним і жорстоким ворогом.

Кожному ясно, що в обставинах такої боротьби, яку веде український народ та його революційно-підпільний авангард на Рідних Землях, сьогодні необхідна максимальна дискреція. За кожним навіть найменшим натянком на ту боротьбу ворог слідкує з найбільшою увагою і кожний такий натяк може не тільки утруднити ту боротьбу, але й потягнути за собою все нові жертви. Нашої власної віри в живучість українського народу та в його безперервну боротьбу за волю не треба підтримувати жадними новими фактами і аргументами, бо воно сильна та непохитна і без них. Ця опраудана віра передається спонтанно та закріплюється теж в світі. Автім, хто хоче додаткових фактів, хай відкрис і прочитас будь-яку советську газету, послухає будь-якого виступу советського представника і він дістане непереконливі встановлені вже й на Заході правди, що „Україна не випується в советську систему“ та що вона становить „Ахілеєву п'яту“ советської імперії. Бо що інше можуть означати ті всі гістеричні советські заяви про „насампередню боротьбу проти українського буржуазного націоналізму“, вічні декларації про „велику допомогу українському народові від його стар-

шого брата — російського народу“ та про „Україну — невід'ємну частину Советського Союзу“? Тимчасом, непомітно в підробках і в советському відношенні до України в екстремі і для неї один раз в Советському Союзі ніщо не можливе, а другий раз — все можливе. Два роки тому для тої преси український підпільний рух в Україні був доценту розгромлений і перестав існувати (раніше для тої преси він був взагалі „неможливий“), а сьогодні Москва повідомляє з якоюсь підступно-скритою ціллю — бо тільки такі повідомлення виходять з Москви — про три вироки смерті в Києві за звичайні проступки, за які в цивілізованому світі карають кількома місяцями ув'язнення, і це є достаточною причиною для тої преси, щоб „докресити“ український націоналізм „з попелища“.

В останніх днях деякі американські пресові органи подають знову сенсаційні вістки. Якесь тасманська організація, що називається „Російська Революційна Сила“ розсилає свого часу 5,000 антикомуністичних листочок, вкладаючи їх до чеської комуністичної газети „Руде Право“. Тим, мовляв, „спечено дві печені“: спричинено ліквідацію редакторів газети, запеклого комуніста Андрея Сімона, що на недавньому процесі в Празі просив, щоб його повісити, і поширено антикомуністичну пропаганду. Подібна історія мала статися теж в Румунії, де та сама організація покладала до книжок мандаринів бібліотеки, призначеної для советських воєнок, антикомуністичні листочки, їх відкрито і теж зліковані низку людей, що мали бути „запеклими комуністами“. При цьому, що передають ці величчії, навіть не стараються відповісти на питання, як автоматично насущається: кому ця „російська революційна сила“ робить свою „революцію“ в Чехословаччині, Румунії і Балтійських країнах а не в Росії, та чому за цю „революцію“ ліквідується чеська румунів та інші націоналісти, а не росіяни?

Усі ці проблеми належать до найскладніших і на них можна мати різні погляди. Але до всіх таких повідомлень треба ставитись з найбільшою осторожністю, завжди маючи на увазі, що в неможливому советському відношенні все можливе. Це цілком природно, що багато з наших людей по цей бік залізної заслоны теж мають інклінацію добувати в усьому „підпільний рух“ і так інформувати свос і чуже оточення. Вони роблять це в найкращій вірі, вважаючи, що це помагає закріпити право України на самостійне життя. Це теж правда, але цього в жадному разі не можна робити в той спосіб, щоб давати буди-лі причини окупантові до дальшого знищення українського народу. Це правда, що коли вирішуватиметься доля народів на території теперішньої советської імперії можуть бути такі, які питатимуть „де

Чи ми підготовані до війни?

Може заголовок до цих міркувань неспівний, — може краще було б сказати: „Чи ми приготувані на випадок війни?“ Але ж для українців — як і для нікого в світі — війна не є ціллю. Взагалі війна є тільки засобом в політиці, що його стоєть тоді, коли виявились недоцільні всі мирні засоби. Ото ж, коли для американців і всіх волюбних народів світу третя світова війна буде засобом для освітлення дійсного мирного часу, без вічного московського — більшовицького меча над головою, — то для українців, грузинів, білорусів і ін. війна означатиме ще можливі відбудови своєї держави. І тому з питанням про підготованість до війни тісно зв'язане питання: „Чи українці підготовані до відбудови своєї держави?“

Про ці речі говориться вже на прилюдних докладах, тут і там стрічаємо і пресові налятки, проте всі голоси все ще є єдиноними міркуваннями. Українське громадянство в масі все ще не здає собі справу, що треба відомо і планово приготуватись на той час, коли вибухне третя світова війна, яка мусить прийти, байдуже — швидше чи пізніше.

Сьогодні, з перспектив близько сорока років, треба признати, що українці дійсно приготувались до першої світової війни і вона не застала їх цілком несподівано. Ми були тоді духовно підготовані, себто, настільки розумі-

ли були, тоді, як велася боротьба проти советського режиму, але тоді рішенням буде не „де ви були“, тільки „де ви є“. Автім, українці могли б дати й найбільш переконливу відповідь на запит „де ви були“. Один з польських публіцистів свого часу потішав своїх земляків, що вони не мають потреби турбуватись майбутністю Львова, ба заки українці добилися до нього із Сибіру, то поляки вже будуть в ньому господарями. Поступування українців у вільному світі, кероване найкращими і найшляхетнішими мотивами, але часом таке, що могло б допомогти не тільки цим польським надіям на Львів, але й російським на Київ, румунським на Чернівці і чеським на Ужгород.

Який з того висновок? В нашій політичній акції у вільному світі ми повинні бути найбільш осторожні в буди-ній „капіталізації“ теперішньої української визвольної боротьби на рідних землях. Нам треба знати межі між можливим і неможливим советської дійсності, бо інакше замість допомогти тій боротьбі, це її пошкодило. Українська кров, що лилась і далі рази не можна робити в той спосіб, щоб давати буди-лі причини окупантові до дальшого знищення українського народу. Це правда, що коли вирішуватиметься доля народів на території теперішньої советської імперії можуть бути такі, які питатимуть „де

Грабовський ішов у перших рядах. Його заклики не були порожніми фразами, вони були стверджені його власною невтомною працею і завоюю неперемінною боротьбою! В своїх поезіях Грабовський звелював усіх знедолених, усіх скривджених, усіх страждальців. Твори Грабовського, каже С. Єфремов, — це „надхненний гімн добру, справедливості і борцям за них і безпощадне засудження і прокляття злу“. З глибоким симпатією і щирим сердечним співчуттям лише Грабовський про тяжку долю робітників, про горе і злидні селянські. Ось образ трудівниць швачки, у якій від виснажливої роботи „рученьки тернуть, злипають старенької бабусі, що шис собі сорочку на смерть. Ось образ туди і ниці-вчительки сільської, що передчасно померла від сухот та від перетому, самовіддану працівницю на ниві народній з глибоким сумом ховає усе село. У вірші „Допусті“ поет показує, що скасування панщини не поліпшило життя селян:

Що за допусті господні?
Позавчора — крипакі,
Вчора — вільні, а сьогодні —
Хоч під візком по шматки!

Суть пражського процесу

Політичне підґрунтя пражського процесу проти Клементиса, Сланського і інших вісвітлює преса трохи односторонньо, коли вбачає у ньому головне антисемітизм. Насправді він скерований проти ЗДА, а жидівське питання використувалося лише як засіб антиамериканських атак. На це ясно вказує передова „Правди“ з 25 листопада, присвячена пражському і подібним процесам в країнах народної демократії. Передова починається фразою: „Американський державний департамент явно розсербований“. Причину цього розсербування чітко вбачає в тому, що загалом процес один за одним викривають „керівну американську верхівку як організатора шпигунства і диверсії в країнах мирного демократичного блоку“. „Правда“ вказує, що широкого розміру підтримка діяльності набрала „після прийняття Конгресом ЗДА Закону 1951 року про асигнування 100 мільйонів доларів на фінансування шпигунства і диверсантів, що діють проти СССР і країн народної демократії“.

„Правда“ в своїй передовій проводить виразну тенденцію всі уявні обвинувачення звальювати на „закоєвських організаторів шпигунства“, тобто на ЗДА. За її інформацією „на території ЗДА і в гітлерівських фашистів, польських, чеських і інших зрадників, що втекли під крило американських властей, а також і в інших покидьків людства формуються спеціальні військові частини, що готуються для здійснення підірвувальних терористичних акцій проти свободолюбних народів“. Згадується конгресмена Керстена, як співачка закону про допомогу протикомуністичним рухам, який ніби прагне „наводити жах на населення“. „Правда“ перераховує американських дипломатів за залізною заслоною, які керували там організацією шпигунської мережі і твердить, що на процесах в Польщі, Мадриді, Китаї, Болгарії було доказано, що „злочинна діяльність цих груп направлялась військово-розвідальними органами ЗДА і Англії“. На пражському процесі доказано „пряму причетність американських дипломатів і високих урядових чиновників ЗДА до цієї змови“. „Правда“ обурю-

ється, що за 1951 рік велика фірма ЗДА асигнувала 350 мільйонів доларів на підірвувальну діяльність. Засилка шпигунів, вбивць, диверсантів, пише „Правда“, ось до чого зводиться справжня діяльність таких організацій як фонд Форда, що висвітлює в газеті чорнокопийні підпалачів війни як „хрестовий похід за свободу“.

В інформації московської преси підсудних на пражському процесі: Сланського називається агентом американських імперіалістів, М. Орена агентом англійської розвідки, Геміндера — службовцем англійської розвідки, сіоністів — агентами імперіалістичних розвідок і так далі.

Згадавши лише передову статтю „Правди“ демаскує переляк Кремля перед побороюванням „ЗДА підтримують національно-визвольні рухи східно-європейських народів. Побороювання і переляк цілком опраудані. Влаштування гучної процесу, ведучи антиамериканську пропаганду Москва хоче вплинути на нерішучі елементи, що мають вплив на формування західної політики, які можливо ширше думають, що коли Сталіна не дражнити, то він, цей „добрий старий Джо“, стане на правду миролюбним.

Звичайно було б наивно заперечувати протидіяльність присмаку на пражському процесі. Сталін має в своїх руках антижидівську карту, якою сподівається багато виграти і нею компенсувати слабості свого режиму. Цю карту він пустих в хід в найкритичніший для себе момент. А поки що свій „антисемітизм“ буде суворо дозувати. Де погляньтесь російський комунізм, то він відразу породжує гострі соціальні конфлікти, жертвами якого стають тепер жиди. На пражському процесі Сланського обвинувачувалося в тому, що він був власником двох будинків і магазину, а також мав землю, яку, за посередництвом одного жидка, здавав в аренду селянам-біднякам і таким чином наживався на важкій праці трудящих.

Але якщо кого-то боїться Москва, то такими є ЗДА, і тому головне вістря скероване проти них, а жидівські нотки є лише складовою частиною антиамериканського наступу Москви. (Л. Л.)

із членами Виконного Органу УНР і самої Національної Ради є проречистим доказом гармонії у справах всеукраїнського характеру. Це велика подія і ми були б несправедливі, коли б не згадували цього явища „ін плюс“ української готовності на всякий випадок, себто і на випадок нової світової війни.

Але й на цьому кінці. Найбільшим нашим лихом є яскрава диспропорція поміж загальним нашим ствердженням, що війна неминуча і що вона є найкращим засобом для розв'язання нинішнього міжнародного вузла, та браком всієї підготовки до неї: духовної і політичної. Українці в масі наче би вірили, що третя світова війна „автоматично“ принесе їм здійснення їхніх національно-політичних ідеалів, забуваючи, що „автоматично“ тільки людська мусить амерти, а долею народів керує розум, план, діла людей, удар різних дій та його вислід. Не вважаючи на існування УНРади нема в нас духовної єдності, є безліч внутрішніх „фронтів“, є гін до гетта, а не до дійсного єдності духа, що про нього час-до-часу чуємо приміри декларацій. Це духовне наставлення знаходить вислів у преріжних організаційних фікціях і під-фікціях, існуючих лише для декорації, та „дублюваннях“ чи це більше мнотжених аналогічних організацій: молоді, жіноччів, військових, наукових, навіть політичних. Головно в останніх місяцях маємо на терені таки ЗДА цілу ревію прикладів на хаотизування, а не впорядкування українського життя.

Недобре стоїть справа з духовністю громади поза межами України, зокрема в ЗДА. Ана-

(Закінчення на стор. 3.)

Та не надіється серце наше
До пут утисника-врага.
Відавна руки нам невілні,
Душі ж неволя не скус;
Сдають нас змаганням
[спільні],
Хто їх хортама зацукче?
Згадуючи про колишню боротьбу України з Польщею, Грабовський закликає до любови, згоди і братання двох народів, що стогнуть під ярмом московського панування:

В чаду скаженого
[прокляття]
Потоком кров лили батьки;
Той час минав: ми рідні
[браття],
Ми нерозлучні бояки.
За що ж? За те, щоб духом
[згоди]
Все поєдналося між людьми,
Щоб наші змучені народи
Там побратались, як ми!
(Продовження буде)

Д-р Микола Кушніренко

ВІД СЛІВ ДО ДІЛА
(До уваги УКК).

(Закінчення).

Президія і членство УКК а також і українське громадянство мусять нарешті усвідомити, що доки наші науковці, зокрема історик, заробляють на прожиток не своєю фаховою працею, а іншою, то не один, а десятки Домів Культури й Науки в Нью-Йорку не допоможуть виконати найкращого діла, про яке мова у цій статті. Дім Науки й Культури дуже потрібний і побажаний, але не можемо чекати, доки його перебудують та улаштують. Якщо відповідні учені — історики матимуть пристійний гонорар, то можуть жити у Вашингтоні й там визначити матеріали й Конгресові бібліотеки, а писатимуть у своїх кімнатах. У ЗДА серед нашої імміграції, зокрема старої, надто велика надія, „на мурі“, але не раз ті мурі стоять порожні, або як напр. порожні церкви пізніше продають.

Друга проблема, що вимагає негайного опрацювання англійською мовою, є про те, чи окремий, самостійний громадський організм, який Московщина не мала досі, визискує від часів Петра I, про що у свій час писав навіть український комуніст Володимир Тимошенко, кол. професор Української Господ. Академії в Подєбрадах (Чехія) й кол. ректор Українського В. Університету в Празі, а пізніше довголітній професор американських університетів, Проф. В. Тимошенко, як економіст, відомий у світовій науці, а до того ж ще й спеціаліст в економічній географії. Якщо не він сам, то під його керівництвом і редакцією могли б інші економісти опрацювати вищезазначену проблему. Але був би гріх не використати наукового досвіду й імені такого українського економіста як Вол. Тимошенко у науковій розробці питання про економічну експлуатацію України Московією.

При нашому еміграційному убозстві треба мати не лише план громадської праці, а й добре обмірковати, що саме й коли треба друкувати. Один наш відомий науковець і публіцист писав, що на еміграції на 90% робиться не те, що треба. При вській розумній праці люди дотримуються економічної застави — при найменших зусиллях найбільший ефект. Ця заставка особливо важлива при англо-мовних публікаціях, з огляду на момент психологічний. Розсилання американцям дарових бюлетенів і часописів може мати якийсь значення, але не таке велике, як думають їх редактори, бо такі дарові періодици це — „пропаганда“. А сьогодні, у віці пропаганди, це слово насторожує кожну вдумливу людину, а відколи існує більшовицька пропаганда, то воно стає декого й осоружливим. Слушно писав Б. Вій-Віченко („Свобода“, неділя, вид. 4, 3 п. р.), що „жизнька — навіть англійською мовою — зі словом „Україна“, „український“ у наголоску майже ніхто із русофільських „спеціалістів“ від Східної Європи не читав й заздалегідь засуджує її як „пропаганду“. Ось ще й тому мусимо давати англо-мовні книжки із словом „Росія“ та „російський“. Пропозиції професора Чубайського видавати англійською мовою ще й четвертий періодичний пропагандистський орган не мають ніяких підстав. Якщо англо-

В. Омельченко

КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ЗДА І КАНАДИ

В Україні російсько-польські окупанти проводять життя, русифікують українську молодь, намагаються цим знищити стремління українського народу до незалежності. Тут, на вільній американській землі, російські імперіалісти всіх мастей схвалюють ці русифікаційні заходи червоної Москви в Україні.

Українці, що знайшлися за межами України, допомагають всіма можливими заходами поневоленому українському народові, щоб визволитись з московської неволі.

Українська молодь ЗДА і Канади, що є найчисленнішою за межами України, може зробити для визволення українського народу дуже багато. Найбільшого успіху вона досягне тоді, коли виступатиме єдиним фронтом, голівне, коли йдеться про головне української молоді в обороні прав українського народу перед зазіханнями російсько-еміграційних імперіалістів, які мріють про втримання єдиної неділної Росії після розвалу СРСР. Плекання українських національних традицій, які нищать окупанти, та збереження українського молодого покоління — це ті завдання, які можна здійснити в повному обсязі тільки спільними зусиллями всіх українських організацій молоді.

З метою обговорення шляхів співпраці українських молодечих організацій ЗДА і Канади в днях 15 і 16 листопада 1952 р. в м. Бюфало в готелі Статлер відбулася конференція представників молодечих організацій ЗДА і Канади з метою створення Координаційного Центру Української Молоді Північної Америки.

Ініціатива скликання цієї конференції належить Лізі Української Молоді Північної Америки. В конференції взяли участь представники таких організацій: із ЗДН: Ліга Української Молоді Північної Америки, Спілка Української Молоді в Америці, Пласт в ЗДА, Об'єднання Демократичної Української Молоді, Українсько-Американські Ветерани, Молодечий Відділ Союзу Українок Америки та з Канади: Спілка Української Молоді Канади (С. У. М. К.), Спілка Української Молоді в Канаді, Молоді Українські Націоналісти, Українсько-Канадські Ветерани, Пласт в Канаді, які разом об'єднують біля 17 тисяч української молоді тут рожденної і новоприбулої.

Конференцію відкрив голова Ліги п. Мурал, який коротко поінформував присутніх про ціль конференції. Далішим бігом конференції керувала Президія, вибрана одноголосно в складі: В. Коланко, голова, В. Омельченко, заст. голови; Г. Стек, секретар (до англійської мови) Б. Гладун, секретар (до української мови).

Після дискусій над повісткою дня, конференція усталила наступний порядок на-

що її переживав українська людина. Політичною мовою це зветься — брак громадсько-політичної дисципліни в масах, брак здорового політичного реалізму і брак почуття потреби планувати, організувати, приготуватися до нового великого зудару та своєї державницько-будівничої ролі, коли признаємо, що земляки в Україні будуть потребувати активної допомоги в людях, ідеях, праці і грошах. Вивчим с в нас нерозуміння пропорції між речами великими і малими, перебільшування речей маленьких та недооцінювання насправду величезних. Як це добре було би, коли б наші люди — навіть з найвищими титулами і становищами — раз-у-раз ставили собі запит: „Що значить ця справа, цей спір, ця амбіція, це мос гетто, в порівнянні з третьою світовою війною і тими проблемами, що їх вона ставить перед українським світом?“ Може тоді бу-

Широкознаний у литовських і українських колах пан Карл Гленн купив знаму „Російськй Гостиницю“ під 219 числом при Другій Євгені в Нью-Йорку Сіті, Н. Я., яка називалась тепер „Гленн Ресто-ран“. Він відновив її і веде як „літний клуб“, який часто відвідують литовці і українці. Пан Карл Гленн розуміє крім української та литовської мови ще й інші мови. Багато його приятелів цікавляться його новим підприємством.

ло б трохи менше тих амбіцій і цих смертельних спорів та безглуздя гет. І може тоді ми наблизились би до розуміння безміру завдань, що стоять перед нами — в обличчя третьої світової війни.

Кожний свідомий українець та кожна свідомка українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українсько-своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

30
ЛІТ30-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ
1922 - 1952

П. Стасюк
124
Перша Євгенія Нью-Йорк 3.
(між вулицями 7. та 8. ст.)

Фірма П. СТАСЮК має честь повідомити Шановну Публіку в Нью-Йорку і околиці, що з нагоди 30-літнього існування на Першій Євній в Н. Й. обходиться Ювілей, який відзначить знижкою цін, та який триватиме від 12 до 31 грудня включно.

Поза знижкою цін на різні м'ясні продукти 3 дні, а то: 18—19—20 грудня кожний Клієнт, що купить товару за \$1.50 або більше, дістане „Ювілейний Дарунок“, а то:

Понад \$1.50: пачку
СМАЛЬЦЮ
першої якості.

Понад \$2.50: власного
виробу
ПАШТЕТІВКУ
або пачку бекону

Понад \$5.00: власного
виробу спеціальну
КОВБАСУ

До 31 грудня включно, в нашій крамниці продаємо м'ясні продукти по наступних цінах:

ІМПОРТОВАНІ З ПОЛЬЩІ
ШИНКИ (КРАКУС) в кенах

98 цт. фунт

КОВБАСА

МЕЛЕНА

55 цт. фунт

ВУДЖЕНКА

(BACON BY THE WHOLE SLAB)

38 цт. фунт

ШИНКИ

В КЕНАХ, ПЕРЕДНІ
(різної марки)

61 цт. фунт

ПАПРИКІВКА

(ПАПРИКОВАНА
СОЛОНІНКА)

25 цт. фунт

ШИНКИ

СВІЖІ, ПЕРЕДНІ

35 цт. фунт

ШИНКИ В КЕНАХ

ЗАДНІ, ГОТОВІ ДО ЛІДЖЕННЯ

79 цт. фунт

МАРКИ: SWIFT, ARMOUR, DECKER, PLY-MOUTH-ROCK, IOWANA, MORREL, RATH, FAMILY, ROSE-PACKING, TRUNZ.

ВАРЕНА ШИНКА

BOILED HAM SLICED

1.19 цт. фунт

СОЛОНА СОЛОНІНА

ГРУБА

17 цт. фунт

ТОНКА

13 цт. фунт

Масмо рівнож імпортовані шинки з:

ПОЛЬЩІ, НІМЕЧЧИНИ, ГОЛЯНДІЇ, ДАНІЇ І КАНАДИ.

Щоб з нагоди Ювілейних цін могли відвідати нашу крамницю позаокочні клієнти-приятелі, —

НАШ СКЛЕП БУДЕ ВІДЧИНЕНИЙ КОЖНОГО ДНЯ

аж до 31 грудня включно до год. 8 увечері,

НАЩО ВСІХ ЗАПРОШУЄМО.

ПЛАСТОВА СТАНЦІЯ „ШІКАГО“

подас до відома Українським Громадянам Шікаго й околиці, що в грудні ц. р. влаштує:

1. МИКОЛАЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

для молоді, в СУБОТУ 20 ГРУДНЯ в залі церкви св. Володимира, при вул. Кортез, в год. 5 у вечір.

2. ПЕРЕДСВЯТОЧНИЙ ПЛАСТОВИЙ ЯРМАРОК,

на якому одержите: шпечення на кутто, мак, мід, якісні овочі, прикраси на деревце, свічки, святкові картки на інше. Товар добрий, ціни низькі, обслуга: пластова молодь. Ярмарок відбудеться в залах Української Бесіди при 2408 W. Шікаго вул. в неділю, 21 і 28 грудня від 12—4 по пол.

**ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК?**

